

Domoznanski mozaik – Portreti (ne)znanih Brežičanov

Elizabeta Križanić

(3. november 1951, Čakovec, Hrvaška)

Elizabeta Križanić, foto portret, 2013. (Osebni arhiv E. Križanić)

Elizabeta Križanić, za prijatelje Beti, je glasbena pedagoginja, zborovodkinja in pevka. Rodila se je mami Josipi, roj. Magdalenić, in očetu Josipu Jagecu v Čakovcu na Hrvaškem. Osnovno šolo je obiskovala v Čakovcu, srednjo glasbeno pa v Varaždinu. Pedagoško akademijo, glasbeno smer, je leta 1974 končala v Čakovcu.

Elizabeta Križanić predava na glasbeni delavnici za učiteljice nižjih razredov na Osnovni šoli Brežice. Brežice, 2004. (Osebni arhiv E. Križanić)

Po dveh letih poučevanja na Muzičkoj školi u Čakovcu (podružnici Muzičke škole Varaždin), se je 1. septembra leta 1972 zaposlila v Glasbeni šoli Brežice, kjer je deset let poučevala nauk o glasbi, harmoniko in klavir. Bila je zborovodkinja otroškega pevskega zbora Glasbene šole Brežice ter vodila harmonikarski orkester. V desetih letih njenega poučevanja, se je na njenem oddelku zvrstilo več kot 200 učencev in učenk. Nato se je zaposlila v Glasbeni šoli Krško (1982), kjer se je leta 2006 upokojila v nazivu svétnica. Ponosna je, da je več kot petdeset njenih učencev uspešno opravilo izpit iz nauka o glasbi za sprejem v srednjo glasbeno šolo. Med letoma 1998 in 2006 je bila pomočnica ravnatelja Glasbene šole Krško.

**Zborovodkinja Elizabeta Križanić in Mešani pevski zbor
Kulturno umetniškega društva Brežice. Dom Jugoslovanske ljudske armade.
Brežice, 1985. (Osebni arhiv E. Križanić)**

Leta 2001 je v Portorožu predavala na simpoziju *Modeli poučevanja in učenja*. Več let je na različnih slovenskih izobraževalnih ustanovah za vzgojiteljice in razredne učiteljice vodila glasbene delavnice na temo ustvarjalnost pri glasbenem pouku. Leta 2005 je v priročniku *Glasba – Ustvarjalnost, preverjanje in ocenjevanje*, pod okriljem Zavoda Republike Slovenije za šolstvo, sodelovala z različnimi prispevki na temo ustvarjalnost pri nauku o glasbi. Leta 2008 ji je Zveza glasbenih šol podelila priznanje Frana Gerbiča, kot prvi dobitnici iz Posavja, za izjemne rezultate na področju glasbene pedagogike in dolgoletno uspešno delo na področju glasbenega izobraževanja.

Nastop učencev in učiteljev Glasbene šole Krško na koncertu »GŠ malo drugače« decembra 2000. (Osebni arhiv E. Križanič)

Elizabeta Križanič je globoko sled pustila še na področju brežiške amaterske kulture. V tamburaškem orkestru Kulturno umetniškega društva Oton Župančič Artiče je igrala tretjo bisernico in bila pevka solistka (1983–2017), ki je bil na tekmovanjih tako uspešen tudi zaradi njenega glasu, ki je zvokom orkestra dodal posebno vrednost. Kar 38 let je vodila ženski in mešani pevski zbor KUD Brežice (1984–2022). Od leta 2019 vodi vokalno skupino Žarek, ki deluje v Domu upokojencev Brežice. Večkrat se je javnosti predstavila tudi kot gledališka igralka, saj je igrala v komedijah *Mali oglasi*, *Matildi vstop prepovedan* in *V čakalnici*. Elizabeta in mož Dragutin veliko nastopata v duetu na različnih prireditvah. Drago igra na kitaro, Elizabeta pa prispeva svoj čudoviti glas in le njej lastno valovanje melodij. Njuni nastopi so nepozabni in s tem znova in znova potrjujeta, da s pesmijo in glasbo gradita boljši svet. Skupaj z možem Dragutinom sta leta 2022 v okviru Društva upokojencev Brežice izdala CD z naslovom *Ko spomini zadrhtijo*.

**Portret Elizabete Križanić je leta 2015 ustvarila Jana Rožman iz Brežic.
(Osebni arhiv E. Križanić)**

Leta 1984 sta si na Marofu postavila hišo in ustvarila dom. S tem sta si ustvarila okolje za kakovostno kulturno življenje, ustvarjanje, petje in igranje ter spletnje pristnih prijateljstev. Z možem Dragutinom sta ponosna starša sinov Nikole (1974, pravnik) in Tomislava (1978, komercialist) ter vnukov Tima in Žige, ki sta jima jih podarila snaha Špela, roj. Kržan, in sin Tomislav.

**Elizabeta in Dragutin Križanić na dobrodelnem koncertu Rdečega križa leta 2018.
(Osebni arhiv E. Križanić)**

Prejela je več priznanj in nagrad: oktobrska nagrada Občine Brežice (1999), listina Kulturno umetniškega društva Oton Župančič Artiče (2002), zlato odličje Zveze kulturnih društev Brežice (2004), priznanje Občine Krško (2007), priznanje Frana Gerbiča (2008), vse tri značke Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti in jubilejno častno Gallusovo značko (2008), priznanje pevskih zborov KUD Brežice (2009), plaketa Občine Brežice (2013).

Prejela je tudi več pisnih zahval in diplom vokalnoj solistici Hrvatskog tamburaškog saveza u Osijeku ter festivalsko priznanje Hrvatskog tamburaškog saveza u Osijeku počasnoj članici HTSO-a (2023).

Občina Brežice

Občinski svet

Na podlagi 7. odstavka 6. člena Statuta občine Brežice
in v skladu z Utlukom o priznanjih občine Brežice
ter na podlagi sklepa občinskega sveta občine Brežice
z dne 11. 10. 1999, p o d e l j u j e

Oktobrsko nagrado
Elizabeti Krizanič

za dolgoletno prizadevno in uspešno delo na
področju amaterske kulture v občini Brežice
in širše.

Brežice, dne 27. oktobra 1999

Vladislav Beržič
Župan Občine Brežice

Vladislav Beržič

Listina oktobrska nagrada. Brežice, 1999. Foto: Tomaž Teropšič.
(Osebni arhiv T. Teropšič)

Za vedno pa bo ostala zapisana njena izjava:

»Naučite otroka ljubiti pesem in naredili ste dobrega človeka.«

učiteljici Elizabeti Križanić

**Prve note in pesmi prav Vi
naučili ste nas, zato nikoli
pozabili ne bomo na Vas.
Z nami naredili ste največji
korak in za nas zmeraj bili ste
pravi junak.**

6. a in 6. b

Krško; 17. junij 2004

Pisna zahvala učiteljici. Krško, 2004. Foto: Tomaž Teropšič.
(Osebni arhiv T. Teropšič)

Viri in literatura

- Vilko Urek, Brežiški glasbeniki in zasedbe skozi čas. Enciklopedija brežiške glasbe. Popis glasbenikov in glasbenih zasedb. Glasbena šola Brežice, 2023, str. 309,
- Elizabeta Križanić: »Za našo kulturo me ne skrbi, ker so naše vasi tako bogate s kulturnimi društvi!« Tematska priloga Posavskega obzornika, 21. 2. 2008, str. 1 in 2,
- N.J.S., Elizabeta Križanić prva v Posavju prejela Gerbičevo priznanje. Posavski obzornik, 3. 4. 2008, str. 6,
- Ivana Vatovec. Melodije vijolic. Primus, Brežice 2024, 274 str.
- Osebni podatki: Elizabeta Križanić, 22. april 2024.

JSKD

JAVNI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA KULTURNE DEJAVNOSTI

OBMOČNA IZPOSTAVA BREŽICE

JUBILEJNA
ČASTNA GALLUSOVA ZNAČKA

Elizabeta Krizžanić

ZA DOLGOLETNO USPEŠNO DELO
NA PODROČJU LJUBITELJSKE GLASBENE DEJAVNOSTI

VODJA OBMOČNE IZPOSTAVE

Simona Rožman Strnad

PREDSEDNIK SVETA OBMOČNE IZPOSTAVE

Alenka Černelič Krošelj

Artiče, 15. 3. 2008

Listina jubilejna častna Gallusova značka. Artiče, 2008.
Foto: Tomaž Teropšič. (Osebni arhiv T. Teropšič)

KORISTNA DELAVNICA - Učiteljice glasbe so z veseljem prisluhnile napotkom prof. Elizabete Križanič.

Delavnica z Elizabeto Križanič

Glasbena delavnica za učitelje na OŠ Brežice

BREŽICE - Januarja je potekala glasbena delavnica za učiteljice, ki poučujejo glasbo v nižjih razredih, vodila pa jo je profesorica Elizabeta Križanič. To je bil že njen drugi obisk na naši šoli, saj se je tovrstno srečanje že prvič pokazalo za zelo koristno v bogatenju pri razvijanju pedagoškega dela.

Za uvajanje ritmičnega in melodičnega posluha je potrebno veliko vaj in truda, učenci pa bi radi sleherno uro kaj novega. Da bi jim glasba postala čim bolj zanimiva, jim moramo ponuditi veliko različnih možnosti. Gospa Elizabeta že vrsto let sestavlja vaje, s katerimi vodi otroke do znanja predvsem z igro. Na pravilno dihanje se navajajo s pihanjem svečk, opo-

našanjem vetra. Tonsko lestvico utrjujejo z miško, ki skače po tonskih škatlicah, ali ob sličicah, kjer se note začarajo v jabolka... Svoje ime zapojejo v dveh tonih. To je le nekaj primerov iz njene bogate prakse v glasbeni šoli. S takim pristopom lahko učenci osvojijo tudi zahtevnejše oblike, kot je kanon, razlikujejo težke in lahke dobe, prepoznajo dinamiko ali pa sami sestavljajo ritmične motive in spremljave in ustvarjajo celo glasbene pravljice, ki jih potem predstavijo. veliko teh vaj smo učiteljice preizkusile na delavnici. Z veseljem jih bomo prenašale med svoje učenci, Križaničevo pa bomo povabile na predstavo kakšne nove glasbene pravljice, ki bo nastala pri nas.

Učiteljice se ji najlepše zahvaljujemo, ker je vedno pripravljena prenašati svoje bogato pedagoško znanje in izkušnje tudi na nas. Veselimo se ponovnega srečanja z njo.

JOŽICA KOŽAR

Dolenjski list, 14. februar 2002. Foto: Tomaž Teropšič.
(Osebni arhiv T. Teropšič)

Pripravil: Dr. Tomaž Teropšič, muzejski svetnik